

századhoz. A bemutató idején megjelent egyik francia kritika (Catulle Mendès) szavai látnokinak bizonyultak: „Übű papa létezik... Macbeth óriási, szennyes paródiája ez, meg Napóleoné... s immár örökre, feledhetetlenül létezik. Többé nem fogtok megszabadulni tőle, kísérteni fog benneteket.”

Kovács Ildikó, illetve a színész Tudorel Filimon Übűjét látva — a bábszínpad után egy szcenikai kiállításra átköltözve, még félelmetesebb és nevetségesebb jelenvalóságában —, mégis azt mondom: ha feledhetetlenül létezik is ez az Übű nem kísérthet örökre ilyen közelségben; meg tudunk, meg kell tudnunk szabadulni tőle. Vagy pedig megérdemli a távoli és közeli emberiség, hogy sülyesztöbe kerüljön, mint a bábszínházi köszörűn elnyiszított nyakú parasztok és tisztviselők...

**UTAK
ESZMÉK
VITÁK**

MARKÓ BÉLA

VOLTÁL, AKI VOLTÁL: SENKI, SEMMI

Fejeden átsüt egy sugár s beég a papírvékony koponya hátulról néz rád valaki hátulról ér a váratlan leleplezés ahogy levetkőztetik rémült bátorságodat marad a test s te haladsz tovább a nyílálló álombeli tájon járkálsz a csuromvér lapályon s fuldokolsz szűrés levegőtől mert hozzád képest minden súlyt és fényt kap és nyüzsgöve feléd tolakodnak a szétdagadó tárgyak lötytyedt hasukkal rád másznak a felhők és forogsz hangodat veszítve vagy csapkodsz nőies sikollyal s ha ébredsz annyit tudsz csak: pusztuljon aki ezt tette velünk! így emlékszel az első rémületre hogy fel vagy cicomázva s körbeaggatva vakító ruhákkal s ha jönne már a fény vagy jönne már a lélek forró nyara te ide-oda ugrálnál készületlenül halálra riadt állatként akit eltompított a csillogó vas és a vér s körmeid lesiklanának a puha kéregről és kezed bután matatna a vasak s fegyverek között mert nem készültél arra amiben mindig hittél vagy talán mégis? mégis? ruhádon áttörne az álom? ruhádon áttörne a szégyen? ahogy álmodtad egyszer fenyítő iskolában: olajjal feldörzsölt padlón hideg fényű teremben komikus pózban feküdtél-billegtél felöltözve egy zöld nagykabátos kislányon marikán katikán éván és mégis gyönyört hozott az álom a furcsa-furcsa utánzás amely még ennyi sem volt csak képzelgés csupán és mégis áttört a valóság a mázon rüt példázatokkal játszom s szeretnék hinni régi képzelgésemben amikor odakint a szél járt és ragyogtak az oszlopok s vének csoszogtak a járdán mint a dörzspapíron „térdig lekopott a lábuk“ és csak a véres csonk maradt nem tudom hogy felkészültünk-e már nem tudom mit ígér ez az állig felöltözött álom nincsen már annyi időnk mint akkor és körmünk talán lecsúszik az édeskés külvilágról és arcunkat elfordítjuk a felvillanó fénytől de így is többet ér a pusztító gyönyör de így is többet érhet amiről álmodni sem tudnánk.

A KIKIÁLTÓ BALLADÁJA

Megjött a Vásári Bámészzkodó is derékig betonerkélyben
szürke hálósákban álldogált ott és állva
elaludt vállába belemélyedt a vaspánt arról
beszélgettünk hogy könnyű rések vértelen szakadások
kellenének de fehér nyakunkon megfeszült a
dombkaréj mint a hurok s kék csuklyaként
suhogott fölöttünk a mennyezet hát mi lesz
velünk és mi lesz a Gyanútlanokkal akik
most tépik egymást és minket játszanak mert
„a búza is megdöglik egyszer“ ez itt egy
régí sláger vidámabb napokból „megdöglik
majd a krumpli is“ és elsiratunk mindent
miért keresném önmagamat bennük? hej kisfiam
hej kislányom miért keresnénk önmagunkat bennetek?
betakarunk titeket mint a fekete föld és kicsíráztok
jó lenne féllábon ugrálni végig de megérkezik a
Vásári Kikiáltó és rút állattá változtat minket
mert a Vásári Kikiáltó Balladája ez s én nem
hittem hogy ismétlődik minden és kiirtottam a
haragot szivemből míg néztem hogy fénylik
a csukák nagykabátja pedig csak szürke
bádogdoboz volt az is a gombok lepattogtak
róla vajon mikor változtunk át Vásári
Bámészkodókká? mikor? de most elég ebből a
szenvedélyből kést mártanék én a mellébe annak!
pedig nem ezt akartam hó hull az
alvók fülébe mint a vatta ki kellene bújni
egy résen hej kisfiam hej kislányom nektek
írnám ezt a Balladát de a Vásári
Kikiáltó írja s a Repülőgép közben összetört és
ezüstös szárnyán kutyák vacsoráznak és propellerjén
macskák körhintáznak ha egyszer idehagynánk
ezt a várost ha egyszer fellobogózott hátizsákkal
indulnánk hosszú útra tudnotok kell a rést
ahol mi tovatűntünk mert minden rés már
másfelé vezet Méregzöld Mocsarakhoz és Égszínkék
Hegyekbe és Szürke Óceánra ott lakunk mi
a Lakatlan Szigeten amíg ott vagyunk senki
sincsen ott hát bátran eljöhetnek és ne
nézzetek vissza a hideg barázdákra mert
valaki helyettünk írja ezt a Balladát és
a nyelve mérges kígyó nyelve és a szíve hiénák
szíve és a keze dögkeselyűk karma és így
tartja a tollat és így fogja a papírt s a
papíron piros csőrnyomok és pontok de ott van
tűlfelől a Lakatlan Sziget jaj miért
növiünk újra bennetek? jaj miért jöviünk
újra veletek míg recseg a keselyű csőre
és törlik a gramofon túje véres injekciós tű az
énekesek nyelvén hát megfordult a szél már?
hát lobog a kis kötény? hát borzas már
a pitypang? jól van kisfiam! jól van
kislányom! ébrednek már az alvók! ébred
a Vásári Bámészzkodó! ébrednek én is! derékig
szürke hálósákban ott állunk százan és százan
s csak nézzük ezt a Várost és nézzük azt a Távolt.